

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 14/2023-22

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] zastúpenej JUDr. Ladislavom Törökom, advokátom, Šafárikova 8, Rožňava, proti postupu Okresného súdu Bratislava I v konaní sp. zn. 30Cb/86/2018 takto

rozhodol:

1. Postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní sp. zn. 30Cb/86/2018 **bolo porušené** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jej právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Okresnému súdu Bratislava I **prikazuje** v konaní 30Cb/86/2018 konať bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľke **priznáva** finančné zadostučinenie **500 eur**, ktoré **je** Okresný súd Bratislava I **povinný** zaplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Okresný súd Bratislava I **je povinný** nahradiť sťažovateľke trovy konania **493,10 eur** a zaplatiť ich jej právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

Odôvodnenie:

I.

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 16. decembra 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prejednanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom okresného súdu v civilnom spore. Sťažovateľka tiež požaduje finančné zadostučinenie 2 000 eur.

II.

2. Sťažovateľka sa žalobou z roku 2018 domáha zaplataenia 1 325,53 eur ako kapitalizovaných úrokov z omeškania z istiny priznanej v inom súdnom konaní. Okresný súd 24. septembra 2019 rozsudkom pre zmeškanie sťažovateľky jej žalobu zamietol. Proti tomu sťažovateľka podala 10. októbra 2019 (i) návrh na zrušenie rozsudku pre zmeškania a aj (ii) odvolanie. Návrh na zrušenie rozsudku pre zmeškanie okresný súd uznesením zo 16. apríla 2020 zamietol a proti tomuto uzneseniu sťažovateľka 6. mája 2020 podala odvolanie, ku ktorému sa žalovaná vyjadrila 13. júla 2020. Žalovaná sa k odvolaniu sťažovateľky proti rozsudku pre zmeškanie vyjadrila 18. novembra 2020. Okresný súd vyzval sťažovateľku 8. januára 2021 na vyjadrenie k obojm vyjadreniam žalovanej. Výzva na vyjadrenie bola sťažovateľke doručená 17. marca 2021. Vyjadrenie sťažovateľky bolo okresnému súdu doručené 23. marca 2021.

3. Obe odvolania sťažovateľky okresný súd predložil 12. októbra 2021 krajskému súdu, ktorý mu však 25. októbra 2021 spis vrátil bez rozhodnutia na opravu uznesenia o zamietnutí návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie v adrese sťažovateľky a v označení advokáta. Opravným uznesením zo 4. novembra 2021 okresný súd uznesenia opravil. Obe odvolania sťažovateľky boli opätovne predložené krajskému súdu 7. januára 2022, ktorý o nich dosiaľ nerozhodol.

III.

4. Sťažovateľka namieta, že od podania odvolania proti rozsudku pre zmeškanie uplynuli už tri roky a dosiaľ o ňom nebolo rozhodnuté v dôsledku neefektívneho postupu okresného súdu, ktorý súvisel s doručovaním jej odvolania žalovanej a s predložením spisu krajskému súdu. Namieta, že súd doručoval jej odvolanie žalovanej viac ako rok potom, čo ho podala, a že vyjadrenie žalovanej k odvolaniu jej bolo doručené po viac ako štyroch mesiacoch. Hoci sa naposledy vyjadrila v marci 2021, spis bol krajskému súdu predložený až v januári 2022. Zdôraznila, že pri odvolaní proti uzneseniu, ktorým bol návrh na zrušenie rozsudku zamietnutý, bola nečinnosť okresného súdu ešte výraznejšia, keďže potom, ako sa žalovaná k jej odvolaniu vyjadrila, okresný súd predložil spis krajskému súdu až po viac ako roku a pol.

5. Okresný súd k ústavnej sťažnosti uviedol, že spis bol predložený krajskému súdu už 12. októbra 2021, ktorý ho však vrátil späť bez rozhodnutia pre chyby písomného vyhotovenia. K tomu uviedol, že takýto postup nevyplýva krajskému súdu zo žiadneho ustanovenia, keďže ak aj bolo potrebné opraviť uznesenie o zamietnutí návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie, nebránilo to prejednaniu odvolania sťažovateľky proti rozsudku pre zmeškanie. Preto za toto obdobie zodpovedá krajský súd. Sťažovateľka podala ústavnú sťažnosť v čase, keď bol spis už predložený krajskému súdu, a preto je ústavná sťažnosť neprípustná. Okresný súd tiež poukázal na to, že sťažovateľka nevykonala žiadne kroky, ktorými by ho upozornila na nečinnosť.

IV.

6. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty. K odstráneniu tohto stavu dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04). Porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov

sa skúma s ohľadom na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania účastníka a (iii) postupu súdu (I. ÚS 41/02). Okrem toho sa prihliada aj na význam sporu pre sťažovateľa (II. ÚS 32/02).

7. Konanie o zaplatenie úrokov z omeškania tvorí štandardnú agendu rozhodovania súdov. Vec nie je skutkovo či právne zložitá, pričom vo veci bolo rozhodnuté procesným odklonom bez potreby dokazovania a hmotnoprávneho zdôvodnenia. Význam sporu pre sťažovateľku vyplýval z toho, že sa domáha zaplatenia úrokov z omeškania, z istiny, ktorú si uplatnila v inom konaní v súvislosti s poistnou udalosťou. Význam sporu pre sťažovateľku nebol podstatný, avšak sťažovateľka ako podnikateľský subjekt mala nepochybne záujem na rýchlom a jasnom rozhodnutí o uplatnenom nároku. V správaní sťažovateľky neboli zistené žiadne skutočnosti, ktoré by vplývali na dĺžku konania, a nemožno jej pričítať, že neurgovala postup súdu.

8. Rozhodujúci bol postup okresného súdu, ktorý po tom, keď sťažovateľka podala v októbri 2019 odvolanie proti rozsudku pre zmeškanie a zároveň návrh na jeho zrušenie, zaslal odvolanie proti rozsudku žalovanej na vyjadrenie až o rok. To bolo zrejme spôsobené tým, že súd sa primárne zaoberal rozhodovaním o návrhu sťažovateľky na zrušenie rozsudku pre zmeškanie, o ktorom rozhodol 16. apríla 2020 a proti ktorému podala sťažovateľka 6. mája 2020 odvolanie, ku ktorému sa žalovaná vyjadrila 13. júla 2020. Okresnému súdu však nič nebránilo doručiť žalovanej odvolanie sťažovateľky voči rozsudku pre zmeškanie nezávisle od rozhodovania o návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie a následne vec predložiť krajskému súdu.

9. Žalovaná sa k odvolaniu sťažovateľky proti rozsudku pre zmeškanie vyjadrila 18. novembra 2020. Obe vyjadrenia žalovanej potom súd doručil sťažovateľke až v marci 2021. Sťažovateľka sa vyjadrila obratom, no spis bol prvýkrát predložený krajskému súdu o ďalších sedem mesiacov. Po tom, čo bol spis z krajského súdu vrátený, okresný súd urýchlene vydal opravné uznesenie, no spis bol odvolaciemu súdu predložený až o ďalšie dva mesiace. Okresný súd rozhodoval urýchlene, čo sa týka rozhodnutia rozsudkom pre zmeškanie, ako aj uznesenia o zamietnutí návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie. Zdržanie v postupe súdu bolo spôsobené časovým odstupom administratívneho úkonu zaslania odvolania sťažovateľky proti rozsudku žalovanej, následne zaslania vyjadrení žalovanej na repliku sťažovateľke a oneskorením pri predložení spisu krajskému súdu. To malo za následok, že aj keď okresný súd rozhodol vo veci rozsudkom už 24. septembra 2019 a uznesením o návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie 16. apríla 2020, z dôvodu podaných odvolaní bol spis predložený krajskému súdu definitívne až v januári 2022. Takúto zdĺhavosť pri jednoduchých administratívnych úkonoch zaslania vzájomných vyjadrení stranám a pri predkladaní spisu krajskému súdu nemožno akceptovať. Neobstojí odkaz na pasivitu sťažovateľky či na jej motiváciu na podanie žaloby.

10. Pokiaľ okresný súd vo vyjadrení k ústavnej sťažnosti poukazoval na to, že ústavná sťažnosť bola podaná v čase, keď mal vo veci konať a rozhodovať krajský súd, je potrebné uviesť, že konanie sa posudzuje ako celok a v čase podania ústavnej sťažnosti konanie stále nie je skončené. Sťažnosť je preto prípustná. Preto bolo ústavnej sťažnosti vyhovené a podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vyslovené, že postupom okresného súdu bolo porušené základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote. Hoci okresný súd vo veci už rozhodol, konanie stále nie je právoplatne skončené.

Preto bolo okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy prikázané, aby vo veci konal bez zbytočných priet'ahov.

11. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušenia základného práva (IV. ÚS 210/04). Tak je to aj v tomto prípade, v ktorom rozhodujúcim faktorom pri zistení porušenia základných práv sťažovateľky bol postup okresného súdu. S prihliadnutím na už vyjadrený postup okresného súdu a doterajšiu dĺžku konania a význam konania pre sťažovateľku jej bolo podľa čl. 127 ods. 3 ústavy priznané finančné zadosťučinenie 500 eur a vo zvyšnej časti jej návrhu nebolo vyhovené.

V.

12. Zistené porušenie základných práv sťažovateľky odôvodňuje to, aby jej okresný súd podľa § 73 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov nahradil trovy konania, ktoré jej vznikli právnym zastúpením. Výška náhrady bola určená podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon v roku 2022 je 193,83 eur. Ústavný súd priznal sťažovateľke náhradu za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie sťažnosti 2 x 193,83 eur), čo spolu s náhradou podľa § 16 ods. 3 vyhlášky (2 x 11,63 eur) predstavuje 410,92 eur, po zvýšení o 20 % DPH náhradu spolu 493,10 eur.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. marca 2023

Robert Šorl
predseda senátu